הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רסג

הַבַּיִת מֻתָּרִין בִּמְלָאכָה עַד בָּרְכוּ. (מה) וְעִקַּר הַדְּלָקָה תִּלּוּיָה בַּנֵּרוֹת שֶׁמַּדְלִיקִין עַל הַשֻּׁלְחָן, אֲבָל לֹא בְּשָׂאָר (י) (מו) הַנֵּרוֹת שֶׁבַּבַּיִת (אור זרוע (ס״ב סי׳ י״ח)). (מז) וְצָרִיךְ לְהַנִּיחַ הַנֵּרוֹת בְּמָקוֹם שֶׁמַּדְלִיקִין, (מח) לֹא לְהַדְלִיק בְּמָקוֹם זֶה וּלְהַנִּיחַ בְּמָקוֹם אַחֵר (מרדכי פרק במה מדליקין (סי׳ רנג)): **יא** [ח]אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִתְפַּלְּלוּ הַקָּהָל עֲדַיִן, אִם קָדַם הַיָּחִיד וְהִתְפַּלֵּל שֶׁל שַׁבָּת (מט) מִבְּעוֹד יוֹם, חָל עָלָיו קַבָּלַת שַׁבָּת וְאָסוּר בַּעֲשַׂיַּת מְלָאכָה (נ) וַאֲפִלּוּ אִם אוֹמֵר שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה לְקַבֵּל שַׁבָּת: **יב** (נא) [א]אִם רֹב הַקָּהָל קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם (יא) שַׁבָּת, הַמְּעוּטִ נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם עַל כָּרְחָם: **יג** [ב]אָדָם שֶׁבָּא לְעִיר בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּכְבָר קִבְּלוּ אַנְשֵׁי הָעִיר עֲלֵיהֶם שַׁבָּת, אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן הַיּוֹם גָּדוֹל, אִם הָיוּ עָלָיו מָעוֹת אוֹ שׁוּם חֵפֶץ (נב) מַנִּיחוֹ (יט) לְפֹל: **יד** [ג]אִם בְּיוֹם הַמְעֻנָּן טָעוּ צִבּוּר וְחָשְׁבוּ שֶׁחָשְׁכָה וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת וְהִתְפַּלְּלוּ תְּפִלַּת עַרְבִית שֶׁל שַׁבָּת, וְאַחַר כָּךְ נִתְפַּזְּרוּ הָעָבִים וְזָרְחָה חַמָּה, (נג) אֵינָם צְרִיכִים לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל עַרְבִית [ד]אִם כְּשֶׁהִתְפַּלְּלוּ הָיָה (נד) מִפְּלַג הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, * וְאִם יָחִיד הוּא שֶׁטָּעָה בְּכָךְ, (נה) צָרִיךְ הוּא לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת עַרְבִית. [ה]וּלְעִנְיַן עֲשִׂיַּת מְלָאכָה בֵּין צִבּוּר בֵּין יָחִיד מֻתָּרִים, דְּקַבָּלַת שַׁבָּת הָיְתָה בְּטָעוּת. * [ו]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (נו) שֶׁאוֹתָם (כ) שֶׁהִדְלִיקוּ נֵרוֹת * אֲסוּרִים בַּעֲשַׂיַּת מְלָאכָה וּשְׁאָר אַנְשֵׁי הַבַּיִת מֻתָּרִין.

ת בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ובירושלמי עזרא) מִדִּבְרֵי הַשּׁוֹאֵל. **א** מָרְדְּכִי סוֹף פֶּרֶק ב׳ דְּשַׁבָּת (סי׳ רצז) (וְרִיכ״ש) [וְרִיכ״ם] (הור״ם במרדכי שם). **ב** שִׁבְּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ נט). **ג** בְּרָכוֹת כ״ז (ע״ב). **ד** בֵּית יוֹסֵף (שם) וְשָׁכַן נִרְאָה מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות יז: ד״ה רב גלי). **ה** הָרא״ש שָׁם (ברכות פ״ד סי׳ ו) וְהָרַשְׁב״א שָׁם (ד״ה שאני התם) וְתַלְמִידֵי רַבֵּנוּ יוֹנָה שָׁם (שם) וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב ח״א). **ו** מָרְדְּכִי סוֹף פֶּרֶק ב׳ דְּשַׁבָּת (סי׳ רצז) בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים.

בַּאֵר הַיטֵב

(י) **הַנֵּרוֹת.** וּמִכָּל מָקוֹם מְכָרְכְּרִין עֲלֵיהֶם וַאֲפִלּוּ מַדְלִיק בַּחֲדָרִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ר׳, וּמִיהוּ בְּוַקָא כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲדָר מְיֻחָד וְלֹא בָּרַךְ עַל נֵר אַחֵר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף ר׳, אֲבָל אוֹתָן הַמַּדְלִיקִין בְּבֵית הָאַכְסַדְרָה אֵין מְכָרְכְּרִין אֲפִלּוּ לֹא בָּרַךְ עַל נֵר אַחֵר, שֶׁאֵין זֶה מִצְוָה הַמֻּשְׁלֶמֶת עָלָיו, וְגַם אֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין שָׁם לְצָרְכּוֹ אֲכִילָה, אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין לְצָרְכּוֹ אֲכִילָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא). וְטוֹב לְזָהֵר לְכַתְּחִלָּה לְהַדְלִיק בְּמָקוֹם אֲכִילָה.

(יא) **אִם רֹב הַקָּהָל קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם.** וְאִם הַמִּנְיָן מְיֻחָד לְאוֹתָן שֶׁמִּתְפַּלְּלִין בְּבֵית הַכְּנֶסֶת אֵין נִמְשָׁכִין אַחַר הַמְּעוּט, וְכֵן בְּעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בָּתֵּי כְּנֻסִיּוֹת הָרַבֵּה אֵין אַחַת נִמְשֶׁכֶת אַחַר חֲבֶרְתָּהּ. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה: **יג** (יט) **לִפֹּל.** פֵּרוּשׁ שֶׁכְּשֶׁהוּא מַנִּיחוֹ לִפֹּל הוּא בְּדַעְתּוֹ שֶׁלֹּא יַחֲזֹר לְהַדְלִיק בְּמָקוֹם אַחֵר, וְכֵן בְּעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ בָּתֵּי כְּנֻסִיּוֹת הָרַבֵּה אֵין אַחַת נִמְשֶׁכֶת אַחַר חֲבֶרְתָּהּ. כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה: **יד** (כ) **שֶׁהִדְלִיקוּ** וְכוּ׳. עַיֵּן ט״ז פְּרוּשׁ שֶׁהוֹלֵךְ לְחַדֵּר עַיֵּן סִימָן רס״ו סָעִיף י״ב: (ס״ק א) אֲבָל לֹא קַיְמָא לַן כֵּיוָן שֶׁאוֹמְרִים שֶׁפָּתַב דְּלֹא קַיְמָא לַן כֵּיוָן שֶׁאוֹמְרִים אֲלּוּ וְלֹא כֵּיוָן שֶׁאוֹמְרִים אַחֵר כָּךְ:

בֵּאוּר הַלָּכָה

בְּבֵיתוֹ אֵצֶל אִשְׁתּוֹ וְהִיא מְבָרֶכֶת בְּמָקוֹם אֶחָד הֲרֵי כְּאִלּוּ הוּא הָיָה הַמְבָרֵךְ וּמַפְסִיקָה נִקְפּוּרוֹ כָּל הַחֲדָרִים שֶׁהוּא מַדְלִיק בְּהַבְּרָכָה, וּכְמוֹ לְעִנְיָן בְּדִיקַת חָמֵץ דְּמִכָּרְכָּךְ בְּמָקוֹם אֶחָד וְעַל כֻּלָּם בְּרָכָה אַחַת סַגִּי, וְכֵן בְּכָל הַחֲדָרִים. מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם הוּא אֵינוֹ בְּבֵיתוֹ וְיֵשׁ לוֹ חֲדָר מְיֻחָד לְעַצְמוֹ אֵיךְ יְפַטֵּר בְּהַבְּרָכָה שֶׁבָּרְכָה שָׁם אִשְׁתּוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד, וְאַף דְּהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל שָׁם, עַל כָּל פָּנִים מְשׁוּם שָׁלוֹם בַּיִת חַיָּב לְהַדְלִיק וּלְבָרֵךְ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּסָעִיף ד׳ דְּאֵין לוֹ חֲדָר מְיֻחָד אִם כֵּן הַבְּרָכָה דְּמִשּׁוּם שָׁלוֹם בַּיִת אֵין שָׁיְיךְ שָׁם שֶׁהֲרֵי בְּלָאו הָכֵי יֵשׁ שָׁם אוֹרָה, וְלֹא נִשְׁאַר עָלָיו כִּי אִם בְּמַה שֶּׁיֵּשׁ מִצְוָה עַל כָּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַדְלָקַת נֵר בְּשַׁבָּת וְזֶה יוֹצֵא בְּמַה שֶּׁאִשְׁתּוֹ מַדְלֶקֶת שָׁם בְּבֵיתוֹ, עַל כֵּן אֵין צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּךְ אֶז בְּפִרְטֵי:

יד * **וְאִם יָחִיד** וְכוּ׳. הֵיכִי אֲמַלוּ הִתְפַּלֵּל אֶז מִנְחָה קֹדֶם פְּלַג הַמִּנְחָה, וְאַף עַל גַּב דְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת מַתְאִי בְּאַפֵּן זֶה לְהִתְפַּלֵּל עַרְבִית קֹדֶם הַלַּיְלָה וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן רס״ז (ס״ב) דְּקָאָמַר לָן [בְּרָכוֹת כ״ז (ע״א)] דְּצָבִיד כְּמַר עְבִיד וְכוּ׳, אֲפִלּוּ הָכִי כֵּיוָן שֶׁהוּא נוֹהֵג תָּמִיד בְּרִבְּנָן וּבְטָעוּת הִתְפַּלֵּל הַיּוֹם שֶׁכְּבָר חִשְׁכָה לְכָךְ צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, וּמְשׁוּם טַעַם זֶה אֲמַלוּ אִם אֵרַע מַעֲשֶׂה זֶה בְּחֹל נַמִּי דִּינָא הָכִי, [ז]כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כח) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק לא) וּפְרִי מִגְדִּים (א״א ס״ק כו), וּדְלֹא כְּעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ט) שֶׁכָּתַב דְּוַקָא אִם הִתְפַּלֵּל אֶז מִנְחָה אַחַר פְּלַג הַמִּנְחָה. וְכֵן מַה שֶּׁכָּתַב בְּרֵישָׁא דְּכְצִבּוּר אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר, אֵירֵי בְּכָל גּוֹנֵי דַּהֵינוּ אֲמַלוּ הִתְפַּלְּלוּ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם מִנְחָה אַחַר פְּלַג הַמִּנְחָה, אַף דְּהֵרֵי תַּרְתֵּי דְּסָתְרֵי לֹא מַטְרְחִינַן צִבּוּרָא מִשּׁוּם זֶה, וְכֵן כָּתַב בְּעוֹלַת שַׁבָּת:

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאוֹתָם שֶׁהִדְלִיקוּ** וְכוּ׳. עַיֵּן הַשָּׁלָם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק נז) מִשּׁוּם דְּהַדְלָקָה הִיא מַעֲשֶׂה לְכָל עֵבֵר, וְהוּא מֵהַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש ובירושלמי עזרא).

**וּלְפִי זֶה אִם הָיוּ מְקַבְּלִין עַל עַצְמָן שַׁבָּת עַל יְדֵי אֲמִירָה דְּהֵינוּ עַל יְדֵי מְזוֹמָר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת וְהָיְתָה בְּטָעוּת שֶׁאַחַר כָּךְ נִתְפַּזְּרוּ הָעָבִים וְזָרְחָה הַחַמָּה, הָיוּ מֻתָּרִים לְכַלֵּי עָלְמָא בִּמְלָאכָה. אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁהִסְבִּיר הַגְּרַ״א בְּבֵאוּרוֹ טַעַם הַיֵּשׁ אוֹמְרִים נִרְאֶה דְּגַם זֶה אָסוּר לְהַיֵּשׁ אוֹמְרִים, דְּהוּא הִסְבִּיר הַטַּעַם שֶׁל הַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּסָכְרִינְא לְהוּ דְּקַבָּלָה בְּטָעוּת הָוֵי קַבָּלָה, וּמִתְּפִלָּה אֵין רְאָיָה, דְּתְּפִלָּה בְּטָעוּת אֵינָהּ כְּלוּם וַאֲפִלּוּ בְּצִבּוּר רַק מִשּׁוּם דְּלֹא מַטְרְחִינַן לְהוּ לַחֲזֹר וּלְהִתְפַּלֵּל, לָכֵן הַקַּבָּלָה שֶׁבָּאָה עַל יְדֵי הַתְּפִלָּה גַּם כֵּן אֵינָהּ כְּלוּם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּקַבָּלָה דְּהַדְלָקָה. עַד כָּאן דְּבָרָיו. אִם כֵּן לְפִי זֶה בְּמִזְמוֹר שִׁיר אוֹ בְּסֵתֶם קַבָּלָה בְּעֶל פֶּה דִּינוֹ כְּמוֹ בְּהַדְלָקָה. וְדַע דִּבְטַעַם הַגְּרַ״א מֵיָּשֵׁב קְשִׁיַּת הָעוֹלַת שַׁבָּת (שם) הַמּוּבָא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כט) עַיֵּן שָׁם:

* **אֲסוּרִים** וְכוּ׳. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לא) **שֶׁכָּתַב דְּוַקָא בְּצִבּוּר, אֲבָל יָחִיד שֶׁהִדְלִיק נֵרוֹת בְּטָעוּת לֹא חָשִׁיב קַבָּלָה כְּלָל. וְהַפְּרִי מִגְדִּים** (א״א ס״ק כו)

יג (נב) **מַנִּיחוֹ לִפֹּל.** פֵּרוּשׁ שֶׁהוֹלֵךְ לַחֲדַר וּמַנִּיחוֹ לִפֹּל שָׁם לְהַצְנִיעוֹ וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רס״ו סָעִיף י״ב, וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לה) וּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה יכול לילך): **יד** (נג) **אֵינָם צְרִיכִים.** דְּלֹא מַטְרְחִינַן לְהוּ לְצִבּוּר. **טו** (נד) **מִפְּלַג הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה.** דְּקֹדֶם פְּלַג הַמִּנְחָה אֲפִלּוּ צִבּוּר נַמִּי מַחְזִירִין (ט) דְּלָאו זְמַן תְּפִלַּת עַרְבִית הִיא כְּלָל. וּזְמַן פְּלַג הַמִּנְחָה עַיֵּן בְּסִימָן רל״ג (ס״א:) **טז** (נה) **צָרִיךְ הוּא לַחֲזֹר.** כֵּיוָן שֶׁבְּטָעוּת הִתְפַּלֵּל שֶׁפָּטַר שְׁכָרָהּ חֲשָׁכָה, כֵּיוָן שֶׁהוּא נוֹהֵג תָּמִיד בְּרִבְּנָן וּבְטָעוּת הִתְפַּלֵּל: **יז** (נו) **שֶׁאוֹתָם שֶׁהִדְלִיקוּ.** אַף עַל פִּי שֶׁהִתְפַּלְּלוּ תְּפִלַּת שַׁבָּת, כֵּיוָן שֶׁבְּטָעוּת הָיְתָה לֹא שְׁמָהּ תְּפִלָּה (נז) אֶלָּא הַדְלָקָה (נח) אִם לֹא הִתְפַּלְּלוּ, אֲבָל בִּלֹּא הַדְלָקָה

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מט) לְבוּשׁ: (נ) עוֹלַת שַׁבָּת (סק״ח:) (נא) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כא:) (נב) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כב). דְּאִם לֹא כֵּן בִּלְאוֹ הָכִי אָסוּר וּכְדִלְקַמָּן בְּסוֹף סָעִיף י״ד: (נג) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כג). בְּשֵׁם הַפְּרִדְּכִי, וְכֵן מוּכָח מִבֵּאוּר הַגְּרַ״א שָׁרְמוּ הַמְקוֹר חֶסֶד לְאַבְרָהָם (מז) דְּשָׁם אֵיתָא בְּגְמָרָא דִּלְא עָשָׂה כְּלוּם: (נד) חַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל ה סי״ד): **יד** (ט) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה בגרסי׳ בפ׳ תפילת השחר:) (נה) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק כח) וּפְרִי מִגְדִּים (א״א ס״ק כו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וּדְלֹא כְּעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ט). וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ואם יחיד:) (נו) כֵּן כָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף (שם), וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם מַהַרַ״ם טִיקְטִין וּשְׁאָר פּוֹסְקִים, וְהַגְּרַ״א הִסְכִּים לְהַבַּיִת יוֹסֵף:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו״ע הרב (שם) הוסיף: וּמִן בֵּירוּר עַל הַדְּלָקָתוֹ הֲרֵי זוֹ בְּרָכָה לְבַטָּלָה. **ב]** וּבשו״ע הרב (שם) כתב: יכול לברך ולהדליק במקום שמשתמשים בו בשבת אע״פ שאין משתמשים שם צרכי אכילה, אם הוא חדר שלו או שהוא מיוחד לו וכו׳, ובין שיניחנו אח״כ אפילו במקום שאין משתמשים בו כלום בשבת, וידליק כאן נר אחר וכו׳. וכמל מקום לכתחילה יש ליזהר לברך על אותן הנרות שהן כבר על השולחן ולא על שאר הנרות אפילו אותן שבתוך הבית ואפילו רוצה להניחן אח״כ על השולחן, לפי שעיקר המצוה הן הנרות שעל השולחן שאוכלין לאורן, וראוי שתהא הברכה על אותן המונחים שהוא עיקר המצוה. **ג]** ובשו״ע הרב (קו״א סק״ו) הסכים להמג״א, עי״ש.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

זוְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאוֹתוֹ נֵר שֶׁהֻדְלַק לְשֵׁם שַׁבָּת אָסוּר (נז) *לִגַּע בּוֹ וּלְהוֹסִיף בּוֹ שֶׁמֶן, וַאֲפִלּוּ אִם כָּבָה אָסוּר לְטַלְטְלוֹ: **טו** חמִי שֶׁשָּׁהָה לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת עַד (נח) שֶׁקִּבְּלוּ הַקָּהָל (כא) שַׁבָּת, (נט) לֹא יִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּאוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת אֶלָּא יֵלֵךְ חוּץ לְאוֹתוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת וְיִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה *שֶׁל חֹל, טוְהוּא שֶׁלֹּא קִבֵּל שַׁבָּת עִמָּהֶם, (ס) אֲבָל אִם עָנָה וְקִבֵּל שַׁבָּת עִמָּהֶם אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלַּת חֹל, אֶלָּא יִתְפַּלֵּל עַרְבִית (סא) שְׁתַּיִם: **טז** יאִם בָּא לְבֵית הַכְּנֶסֶת סָמוּךְ לְקַבָּלַת הַצִּבּוּר שַׁבָּת (סב) מַתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁבְּעוֹדוֹ מִתְפַּלֵּל יְקַבְּלוּ הַצִּבּוּר שַׁבָּת אֵין בְּכָךְ כְּלוּם (סג) הוֹאִיל וְהִתְחִיל בְּהֶתֵּר: **יז** כיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמִּי שֶׁקִּבֵּל עָלָיו שַׁבָּת קֹדֶם שֶׁחֲשֵׁכָה (סד) מֻתָּר לוֹמַר לְיִשְׂרָאֵל חֲבֵרוֹ לַעֲשׂוֹת לוֹ (כב) [כב] מְלָאכָה. הַגָּה: וּמֻתָּר לֵהָנוֹת מֵאוֹתָהּ הַמְּלָאכָה בְּשַׁבָּת. (סה) וְכָל שֶׁכֵּן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מִי שֶׁמְּאַחֵר לְהִתְפַּלֵּל בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אוֹ שֶׁמַּמְשִׁיךְ סְעֻדָּתוֹ בַּלַּיְלָה, מֻתָּר לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ יִשְׂרָאֵל שֶׁכְּבָר (סו) הִתְפַּלֵּל וְהִבְדִּיל לַעֲשׂוֹת לוֹ מְלַאכְתּוֹ לְהַדְלִיק לוֹ נֵרוֹת וּלְבַשֵּׁל לוֹ, (סז) וּמֻתָּר לֵהָנוֹת וְלֶאֱכֹל (כג) [כג] מִמְּלַאכְתּוֹ, כֵּן נִרְאֶה לִי:

ז שִׁבֳּלֵי הַלֶּקֶט (שם) בְּשֵׁם הַגְּאוֹנִים. ח תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן סִימָן ד׳ וּבִכְתָבָיו סִימָן קנ״ג שֶׁמָּצָא בִּתְשׁוּבָה וְכֵן הוֹרוּ כַּמָּה גְּדוֹלִים. ט מָרְדְּכַי סוֹף פֶּרֶק ב׳ (סי׳ רצו) דְּשַׁבָּת וְהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִיּוֹת פֶּרֶק ה׳ (הי״ט). י שָׁם בִּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן וּבִכְתָבָיו סִימָן קנ״ג. כ רַשְׁבָּ״א (קנא. ד״ה אמר ר״י) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת.

בְּאֵר הֵיטֵב

טו (כא) **שַׁבָּת.** דְּהַיְנוּ אֲמִירַת בָּרְכוּ לְדִידָן כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ סוֹף סִימָן רס״א: **יז** (כב) **מְלָאכָה.** דְּהָא אִי בָּעֵי לֹא הָיָה מְקַבֵּל שַׁבָּת עָלָיו, וְכָל שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֶתֵּר מֻתָּר אֲמִירָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ש״ז סָעִיף ח׳: (כג) **מִמְּלַאכְתּוֹ.** וְכֵן כָּתַב בִּתְשׁוּבָתוֹ (שו״ת רמ״א סי׳ קלא אות ג), וְכֵן פָּסַק הַבַּ״ח (ס״ג) דְּלֹא כַּלְּבוּשׁ דְּאוֹסֵר אֶלָּא אִם כֵּן בֵּרַךְ וְהֵסִיחַ דַּעְתּוֹ מֵהַשַּׁבָּת. וְלֹא יָדַעְתִּי מָה מוֹעִיל בִּרְכַּת הַמָּזוֹן לִמְלָאכָה. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג), וְכֵן פָּסַק הַטּ״ז בִּתְשׁוּבָה בָּאֹרֶךְ עַיֵּן שָׁם (סק״ג), וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגב״י) מַה שֶּׁכָּתַב עַל הַטּ״ז, וּבִתְשׁוּבַת זֶרַע אַבְרָהָם חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן ט׳. וְזֶה פָּשׁוּט דְּאִם אָמַר הַמַּבְדִּיל וְכוּ׳ הַכֹּל שָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רצ״ט סָעִיף י׳. אַךְ צָרִיךְ עִיּוּן אִם יוּכַל אַחַר כָּךְ לוֹמַר רְצֵה בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, דְּיֵשׁ לוֹמַר דַּוְקָא כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל תְּפִלַּת חֹל לֹא יֹאמַר רְצֵה אֲבָל כְּשֶׁאוֹמֵר הַמַּבְדִּיל לְחוּד רַשַּׁאי לוֹמַר רְצֵה, עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי סוֹף סִימָן קפ״ח:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

דְּהָכִי קִבְּלוּ דְּאַף דִּבְטֵלוּהָ לִטְבִילוּתָא טוֹב לְבָרֵךְ בִּהְיוֹתוֹ טָהוֹר, אֲבָל בָּזֶה טְפֵי עָדִיף לְבָרֵךְ בְּיוֹם טוֹב קֹדֶם הַדְלָקָה עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁאֵלַת יַעְבֵּ״ץ סִימָן ק״ז דְּמָה שֶּׁנּוֹהֲגִים לְבָרֵךְ זְמַן בִּשְׁעַת הַדְלָקַת נֵר יוֹם טוֹב אֵין לָזֶה יְסוֹד, מִיהוּ אֵין לִמְחוֹת בְּיָדָם בְּחֶזְקַת הַיָּד עַיֵּן שָׁם: **יז [כב] מְלָאכָה.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב הר״ן) שֶׁדִּין זֶה מַחֲלֹקֶת הָרַשְׁבָּ״א (קנא. ד״ה אמר ר״י) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת וְהָרַ״ן (סד: ד״ה ומדאמרינן), וּבִשְׁו״ת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ הַנִּדְפָּס חֵלֶק יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ג׳ בְּסוֹפוֹ כָּתַב שֶׁזֶּה תָּלוּי בְּמַחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים לְעִנְיַן שָׁלִיחַ לִדְבַר עֲבֵרָה אִם בְּעִנְיָן שְׁלִיחַ בַּר חִיּוּבָא, עַיֵּן שָׁם וּמַה שֶּׁכָּתַב עַל זֶה בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ה׳: **[כג] מִמְּלַאכְתּוֹ.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וְעַיֵּן בִּתְשׁוּבַת בַּ״ח סִימָן ק״י שֶׁכָּתַב הַמֵּקֵל כְּרַמְ״א שֶׁהוּא כְּהָרַשְׁבָּ״א (שם) לֹא הִפְסִיד, וְהַמַּחְמִיר כְּהָרַ״ן (שם) קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ וְתָבֹא עָלָיו בְּרָכָה, גַּם הָרַ״ן לֹא נֶחְלַק אֶלָּא בַּאֲמִירָה אֲבָל אִם חֲבֵרוֹ עָשָׂה מֵעַצְמוֹ מֻתָּר לְאוֹתוֹ שֶׁמַּשְׁכָה סְעֻדָּתוֹ לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ אַלִּבָּא דְּכֻלֵּי עָלְמָא עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת מַיִם רַבִּים סִימָן ל״ב בְּשֵׁם הָרַב מַהֲרַ״י אַשְׁכְּנַזִּי שֶׁהִסְכִּים כַּלְּבוּשׁ מֵחֲמַת הַיְרוּשַׁלְמִי (ברכות פ״ה ה״ב) שֶׁהֵבִיא הָרַשְׁבָּ״א סִימָן תשל״ט עַיֵּן שָׁם, וּבְבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ג) כָּתַב שֶׁאֵין הֶכְרֵחַ וְהָעִקָּר כְּדִבְרֵי מוֹר״ם עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

קַבָּלָה. וְטַעַם הַיֵּשׁ אוֹמְרִים דִּסְבִירָא לְהוּ דְּקַבָּלָה שֶׁהִיא עַל יְדֵי הַדְלָקָה עֲדִיפָא דְּאִית בָּהּ מַעֲשֶׂה. (ס) וְעַיֵּן בָּאַחֲרוֹנִים שֶׁהֵבִיאוּ בְּשֵׁם כַּמָּה מִגְּדוֹלֵי הַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ דְּקַבָּלַת צִבּוּר בְּטָעוּת אֲפִלּוּ רַק עַל יְדֵי תְּפִלָּה שְׁמָהּ קַבָּלָה, רַק שֶׁבָּזֶה אֵין הַמּוּעָט נִמְשָׁכִין אַחַר הָרֹב כֵּיוָן שֶׁבְּטָעוּת הָיְתָה הַקַּבָּלָה, וְאֵין לְהָקֵל נֶגֶד אֵלּוּ הַפּוֹסְקִים. וּבִמְקוֹם הַדְּחָק יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דֵּעָה קַמַּיְתָא שֶׁבַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ: (נז) **לִגַּע בּוֹ וְכוּ׳.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁלֹּא הִדְלִיק עֲדַיִן וְלֹא קִבֵּל שַׁבָּת, כֵּן כָּתַב הָאוֹר זָרוּעַ (ח״ב סי׳ טז). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כז) הַטַּעַם דְּאָזֵיל לְשִׁיטָתֵיהּ דְּקַבָּלַת צִבּוּר בְּטָעוּת שְׁמָהּ קַבָּלָה, וְאִם כֵּן הֻקְצָה הַנֵּר לְמִצְוָתוֹ וְכֵיוָן שֶׁהֻקְצָה לַבְּעָלִים הֻקְצָה לַכֹּל, וְגַם אָסוּר לִגַּע בּוֹ דְּחָיְישִׁינַן שֶׁמָּא יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. וּלְצֹרֶךְ מִצְוָה יֵשׁ לְהָקֵל [דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין אימת מתחיל איסור מלאכה בערב שבת ס״ד)]. כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק כז), מִי שֶׁהִדְלִיק נֵר שַׁבָּת בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל וְהִתְנָה שֶׁלֹּא לְקַבֵּל שַׁבָּת, אֲפִלּוּ הָכִי הֻקְצָה הַנֵּר לְמִצְוָתָהּ וְאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תַּשְׁמִישׁ חֹל, וַאֲפִלּוּ אֲחֵרִים אֲסוּרִים דְּמֻקְצֶה לַבְּעָלִים אָסוּר לַכֹּל: **טו** (נח) **שֶׁקִּבְּלוּ וְכוּ׳.** הַיְנוּ בַּאֲמִירַת בָּרְכוּ (סא) אוֹ בְּמִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת כָּל מָקוֹם לְפִי מִנְהָגוֹ, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רס״א סָעִיף ד׳ עַיֵּן שָׁם: (נט) **לֹא יִתְפַּלֵּל וְכוּ׳.** הַיְנוּ אֲפִלּוּ עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, וּמִשּׁוּם (סב) שֶׁאַחֲרֵי שֶׁהַקָּהָל קִדְּשׁוּ הַיּוֹם לֹא יַעֲשֶׂנּוּ חֹל אֶצְלָם: (ס) **אֲבָל אִם עָנָה.** הַיְנוּ (סג) שֶׁעָנָה בָּרְכוּ וַעֲשָׂאוֹ בְּעַצְמוֹ קֹדֶשׁ בַּעֲנִיַּת בָּרְכוּ וְאֵיךְ יַעֲשֶׂנָּה אַחַר כָּךְ חֹל, וּמִשּׁוּם הָכִי לֵית לֵיהּ תַּקַּנְתָּא: (סא) **שְׁתַּיִם.** הַיְנוּ מַתְחִלָּה לְשֵׁם שַׁבָּת וְאַחַר כָּךְ שְׁנִיָּה לְתַשְׁלוּמֵי מִנְחָה. וְאִם הָפַךְ אֶפְשָׁר דְּיָצָא הוֹאִיל וַעֲדַיִן יוֹם הוּא וּזְמַן מִנְחָה, כֵּן כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים בְּסִימָן זֶה (א״א ס״ק כח), וְעַיֵּן לְעֵיל בִּפְרִי מְגָדִים בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב סִימָן ק״ח סָעִיף קָטָן ח׳: **טז** (סב) **מַתְחִיל לְהִתְפַּלֵּל.** מִנְחָה, וְלֹא יַמְתִּין עַד שֶׁיַּעֲנֶה בָּרְכוּ דְּאִם יַעֲנֶה שׁוּב לֹא יוּכַל לְהִתְפַּלֵּל אַחַר כָּךְ מִנְחָה: (סג) **הוֹאִיל וְהִתְחִיל בְּהֶתֵּר.** וְאַף עַל פִּי (סד) שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יוּכַל לִגְמֹר אֲפִלּוּ חֲצִי הַתְּפִלָּה קֹדֶם בָּרְכוּ מִכָּל מָקוֹם מִקְּרֵי הִתְחִיל בְּהֶתֵּר, לְפִי שֶׁאִסּוּר זֶה שֶׁלֹּא לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה שֶׁל חֹל אֵצֶל הַמִּתְפַּלְּלִים שֶׁל שַׁבָּת אֵינוֹ אֶלָּא חֻמְרָא בְּעָלְמָא, וּמִכָּל מָקוֹם (סה) טוֹב יוֹתֵר בְּאֹפֶן זֶה אשֶׁיֵּצֵא לְחוּץ בֵּית הַכְּנֶסֶת וְיִתְפַּלֵּל שָׁם: **יז** (סד) **מֻתָּר לוֹמַר.** דְּכֵיוָן (סו) שֶׁלַּחֲבֵרוֹ מֻתָּר אֵין אִסּוּר אֲמִירָה שַׁיָּךְ בָּזֶה. וְסָעִיף זֶה אַיְרֵי כְּשֶׁיֵּשׁ שָׁהוּת הַרְבֵּה עַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּאִם הוּא סָמוּךְ לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת, בְּוַדַּאי קִבְּלוּ רֹב אַנְשֵׁי הָעִיר שַׁבָּת וְהַמּוּעָט נִגְרָר אַחֲרֵיהֶן בְּעַל כָּרְחוֹ וּכְדִלְעֵיל בְּסָעִיף י״ב וְלֹא שַׁיָּךְ דִּין זֶה. כְּשֶׁמַּגִּיעַ סָמוּךְ לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת (סז) אַל יַמְתִּינוּ לוֹמַר מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת [אוֹ שְׁאָר מַאֲמָרִים הַנּוֹהֲגִים לוֹמַר בִּשְׁבִיל קַבָּלַת שַׁבָּת] בִּשְׁבִיל אֵיזֶה אֲנָשִׁים הָעוֹסְקִים בְּבֵיתָם בְּעִנְיְנֵיהֶם בוּמַשְׁהִין לָבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת: (סה) **וְכָל שֶׁכֵּן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת.** פֵּרוּשׁ, דְּהָא בְּעֶרֶב שַׁבָּת כְּבָר קִבֵּל שַׁבָּת וְאִי אֶפְשָׁר לַחֲזֹר וַאֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת דְּכָל שָׁעָה וְשָׁעָה אִם רוֹצֶה מִתְפַּלֵּל וּמַבְדִּיל, מִכָּל שֶׁכֵּן דְּמֻתָּר לוֹמַר: (סו) **הִתְפַּלֵּל וְהִבְדִּיל.** הַיְנוּ (סח) שֶׁהִבְדִּיל בִּתְפִלָּה דְּבָזֶה מֻתָּר לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן רצ״ט (ס״י), אַף שֶׁלֹּא הִבְדִּיל עַל הַכּוֹס: (סז) **וּמֻתָּר לֵהָנוֹת.** וְהַלְּבוּשׁ אוֹסֵר אֶלָּא אִם כֵּן בֵּרַךְ וְהֵסִיחַ דַּעְתּוֹ מֵהַשַּׁבָּת, (סט) וְהָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ עִם הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְאִם אָמַר הַמַּבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל בְּאֶמְצַע סְעֻדָּתוֹ לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסוֹף סִימָן רצ״ט (ס״י) דַּאֲפִלּוּ הוּא בְּעַצְמוֹ מֻתָּר אָז בִּמְלָאכָה, אַךְ צָרִיךְ עִיּוּן אִם יָכוֹל אַחַר כָּךְ (ע) גלוֹמַר רְצֵה בְּבִרְכַּת הַמָּזוֹן כֵּיוָן שֶׁעֲשָׂהוּ מַתְחִלָּה לְחֹל. כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (מש״ז סק״ג בסוף), בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אֵין הַיָּחִיד נִגְרָר אַחַר הָרֹב, אַף עַל פִּי שֶׁכֻּלָּם לֹא הִתְפַּלְּלוּ וְלֹא הִבְדִּילוּ, יָכוֹל הוּא לְהַבְדִּיל וְלַעֲשׂוֹת מְלָאכָה מִשֶּׁיַּגִּיעַ הַזְּמַן:

בֵּאוּר הֲלָכָה

וְהַדֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין אימת מתחיל איסור מלאכה בערב שבת ס״ד) **מַחְמִירִין בְּהַדְלָקָה אַף בְּיָחִיד, וְכָל זֶה דַּוְקָא לְאַחַר פְּלַג הַמִּנְחָה:**

* **לִגַּע בּוֹ. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס״ק נז) **בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם. וְעַיֵּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז** (קו״א סק״ז) **שֶׁמַּתְמִיהַּ מְאֹד עַל אִסּוּר הַנְּגִיעָה:**

טו * שֶׁל חֹל. וְלֹא קָשֶׁה מִסָּעִיף י״ב, דְּיָחִיד נִגְרָר אַחַר הָרֹב רַק לְעִנְיַן מְלָאכָה, אֲבָל לְעִנְיַן תְּפִלָּה כָּל שֶׁלֹּא עָנָה עִמָּהֶם בָּרְכוּ מִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה שֶׁל חֹל חוּץ לְבֵית הַכְּנֶסֶת [פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק כח)]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ס) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כו) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ל) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **טו** (סא) דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דין אימת מתחיל איסור מלאכה בערב שבת ס״א): (סב) בֵּית יוֹסֵף (שם): (סג) בֵּית יוֹסֵף (שם): **טז** (סד) בֵּית יוֹסֵף (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק כט) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים דְּלֹא כְּטּ״ז (סק״ב): (סה) עַיֵּן אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק לז ד״ה כתב): **יז** (סו) ט״ז (סק״ג): (סז) מוּכָח מִסֵּפֶר חֲסִידִים (סי׳ רסב) שֶׁהוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ל): (סח) מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לב): (סט) ט״ז (שם) וּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק לג) וְאֵלִיָּה זוּטָא (סק״כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ע) מָגֵן אַבְרָהָם (שם):

ליקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סכ״ד) כתב: ואם בא לבית הכנסת סמוך לברכו יתחיל להתפלל מנחה של חול, ואע״פ שמיד בעודו מתפלל מנחה יאמרו הציבור ברכו ויקבלו שבת אין לו לחוש. **ב]** ובשו״ע הרב (סי״ח) כתב: ואם אירע שאחד לא תיקן מאכלו לשבת כשהציבור רוצים לומר ברכו, יש להמתין עליו (ממידת חסידות), ואם הוא סמוך לבין השמשות אל ימתינו. **ג]** ובשו״ע הרב (סי׳ קפח סי״ז) כתב: ואם אמר המבדיל בין קודש לחול בלבד בלא כוס יש להסתפק (ולפמ״ש כאן אין כאן ספק דלא גרע מהזכרת ר״ח) אם דינו כהתפלל ערבית ולפיכך שב ואל תעשה עדיף.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah